

Nummirahkasammal

Hedvitmossa
Sphagnum molle

Uhanalaisuusluokka (IUCN): erittäin uhanalainen (EN)

Uhanalainen ja erityisesti suojeltava (LSA 521/2021)

Luonnehdinta

Nummirahkasammal on tiiviinä, tyypillisesti muutaman ne-liödesimetrin kokoisina laikkuina kasvava lehtisammal. Vä- ritykseltään laikut ovat yleensä kalpean vaaleanvihreitä, jos- kus on havaittavissa myös heikko punertava vivahde. Num- mirahkasammalen varsi on vaalea ja haarat suippokärkisiä. Varsilehtiä on melko runsaasti, suurin osa niistä on jokseen- kin litteitä ja pitkiä, osa lyhyempiä ja liki kolmiomaisia. Nummirahkasammal pidättää vettä paremmin kuin sukulais- lajinsa, ja siten säilyttää kuivallakin säällä vihreän värinsä. Nummirahkasammalen voi sekoittaa joihinkin muihin rah- kasammaliin. Mikroskoopissa voidaan erottaa nummirahka- sammalen haaralehden poikkileikkauksessa lehden reunassa vako, jota ei ole millään niistä lajeista, joita se muuten muis- tuttaa.

Elinympäristö ja levinneisyys

Nummirahkasammal on mereisten alueiden laji. Tyypilli- sesti se kasvaa hiekkamaan karuilla ohutturpeisilla nevoilla ja nevarämeillä. Laji suosii myös epävakaita kasvuympäris- töjä, joissa se muodostaa usein lyhytikäisiä esiintymiä. Soil- lakin esiintymät ovat usein melko epävakaita ja pienialaisia. Laji on heikko kilpailija ja sen esiintyminen perustuu jatku- vaan uusien paljaan turpeen laikkujen asuttamiseen. Num- mirahkasammalta kasvaa Suomen länsiosissa parilla kym- menellä paikalla ja sen esiintyminen painottuu Suomenselän lounaisosaan.

Nykytila ja uhkatekijät

Monet nummirahkasammalen esiintymistä ovat niukkoja ja vaarassa hävitä kokonaan. Nummirahkasammalelle sopivat elinympäristöt ovat vähentyneet voimakkaasti ojitusten, tur- peennoston ja vesistöjen säännöstelyn takia. Joitain esiinty- miä uhkaa pohjavedenotto, joka heikentää lajin suosimaa pohjavesivaikutteisuutta.

Hoitosuositukset

Erityisesti suojeltavan nummirahkasammalen kasvupaikka lähiympäristöineen rajataan ojitusten ja muiden kasvupaikan vesitalouteen kuivattavasti vaikuttavien toimien ulkopuo- lulle riittävän laajalti. Kunnostusojituksista tulee pidättäytyä. Laajempi suojelualuerajaus turvaa parhaiten lajin säilymi- sen, sillä nummirahkasammal tarvitsee jatkuvasti uusia luontaisesti syntyviä kasvittomia laikkuja. Monet nummi- rahkasammalen kasvupaikoista saattaisivat olla METSO-oh- jelmaan sopivia kohteita (puustoiset suo ja soiden reunat).

Lähteet

- Heikkilä, R. 2009: *Sphagnum molle* – vaarantunut. Teoksessa: Laaka-Lind- berg, S., Anttila, S. & Syrjänen, K. (toim.). 2009. Suomen uhanalaiset sammalet. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. S. 263–265. Verkköjulkaisuna: <http://hdl.handle.net/10138/38824>
- Laine, J., Harju, P., Timonen, T. Laine, A., Tuittila, E.-S., Minkkinen, K. & Vasander, H. 2009: The intricate Beauty of Sphagnum Mosses – a Finnish Guide to Identification. – University of Helsinki Department of Forest Ecology Publications 39:1-190.